

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Gezinshuis Stippen en Sterren Elp

Toezicht nieuwe jeugdhulpaanbieder

Rapport Stippen en Sterren, Elp

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

We zijn trots op alle punten uit het rapport, het laat zien dat we goed ons best doen om de jeugdigen te bieden waar we voor staan: "een thuis waar ze mogen zijn wie ze zijn".

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

Er wordt in het rapport gesproken over het begrenzen van de jeugdigen, hier zijn we al mee aan de slag gegaan door maken van plannen specifiek voor de jeugdigen zoals omgaan met emoties e.d. Daarnaast zijn wij bezig met hoe wij er zelf mee omgaan, zodat we duidelijke en passende kaders kunnen bieden waarin we minder begrenzen maar positief gedrag nog meer stimuleren.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

De jeugdigen merken dat we ze nog meer helpen in het reguleren van emoties door ze enerzijds meer te motiveren om woorden te geven aan emoties, gevoelens en gedachten. Anderzijds door hun gedrag te ondertitelen: "je doet dit, maar volgens mij wil je dat ermee zeggen, zo komt het niet over" bijvoorbeeld. Hierdoor doen we nog meer appel op zelf nadenken en doen. Wel is het van belang dat we de jeugdigen niet overvragen en moet het passend blijven bij wat ze nodig hebben.

Conclusie van de inspectie

De inspectie is positief over de wijze waarop de gezinshuisouders ervoor zorgen dat de jeugdigen in een veilige en gezinsgerichte omgeving kunnen opgroeien. Gezinshuis Stippen en Sterren biedt deskundige en verantwoorde hulp en heeft daarbij ook de belangen van de jeugdigen en hun (biologische) ouders goed in beeld. Het gezinshuis heeft de inspectie laten weten samen met hoofdaannemer Cornerstones actief te werken aan de aandachtspunten bij de normen die nog enige verbetering behoeven.

1 Inleiding

In april 2023 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: Inspectie) toezicht uit bij Gezinshuis Stippen en Sterren in Elp.

Aanleiding

De Inspectie ziet een aanbieder van jeugdhulp als 'nieuwe jeugdhulpaanbieder' tot maximaal anderhalf jaar nadat de aanbieder is gestart met het zelfstandig verlenen van jeugdhulp aan eigen jeugdigen. Voor het toezicht op nieuwe jeugdhulpaanbieders is een selectie gemaakt van de normen uit het JIJ-kader.

Doel van het toezicht was om te bepalen of Gezinshuis Stippen en Sterren verantwoorde hulp biedt.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het 'JIJ kader – nieuwe jeugdhulpaanbieder'. Dit toetsingskader bestaat uit zeven normen die vallen onder drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur.

Het toetsingskader is te vinden op: www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

Beschrijving Gezinshuis Stippen en Sterren

Begin 2022 zijn beide gezinshuisouders gestart met Gezinshuis Stippen en Sterren in Elp. Vanuit een christelijke identiteit willen ze een zo normaal mogelijk thuis bieden aan kinderen die niet meer bij hun (biologische) ouders kunnen wonen. Gezinshuis Stippen en Sterren is als eenmanszaak geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 84760125.

Op het moment van toezicht verblijven er drie jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel in het gezinshuis. De aan de jeugdigen geboden hulp wordt gefinancierd vanuit de Jeugdwet.

Omdat het gezinshuis werkt als onderaannemer van Cornerstones, loopt financiering en plaatsing van de jeugdigen via deze hoofdaannemer. Cornerstones is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van zorg die aan de jeugdigen geboden wordt.

Het gezinshuis bevindt zich in een vrijstaand pand op een royale kavel in het dorpje Elp. Het huis is gebouwd door een van de gezinshuisouders die aannemer van beroep is. Hij heeft zijn werkzaamheden in de bouw zo georganiseerd dat hij voldoende tijd en ruimte heeft om zijn verantwoordelijkheden als gezinshuisvader binnen het gezin met zijn bedrijf te combineren.

Gezinshuismoeder draagt verder voor een belangrijk deel zorg voor de opvoeding en begeleiding van de drie jeugdigen. Zij heeft als orthopedagoog een breed arbeidsverleden in de (jeugd)zorg.

Vanuit Cornerstones is een gedragswetenschapper verbonden aan het gezinshuis. Zij ondersteunt het gezin in het opvoedings- en begeleidingsproces van de jeugdigen. Daarnaast is er een (gezins)voogd betrokken bij de hulp aan de jeugdigen, ook in relatie tot hun (biologische) ouders.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Analyse

De inspectie constateerde op de volgende normen alleen positieve punten:

- Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners (norm 1.1);
- Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen (norm 2.1);
- Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht (norm 2.3).
- De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp (norm 3.3);
- De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen (norm 3.4).

Gezinshuis Stippen en Sterren heeft de inspectie laten weten actief te werken aan de aandachtspunten bij de normen die nog enige verbetering behoeven:

- De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving (norm 1.5);
- De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp (norm 3.2).

Vervolg

De inspectie acht de aanbieder in staat om verantwoorde hulp te bieden en vertrouwt erop dat gezinshuis Stippen en Sterren in afstemming met Cornerstones concrete verbetermaatregelen doorvoert om volledig aan alle normen te voldoen. De inspectie blijft de ontwikkelingen volgen vanuit haar reguliere toezicht.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is. De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
- *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
- *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Beeld

**Gezonde
ontwikkeling**

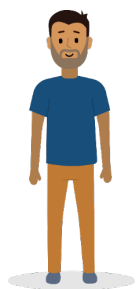

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.1		Oordeel
	Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.	

In april 2022 zijn de drie jeugdigen door Cornerstones in het gezinshuis geplaatst. Dit was na intensief overleg tussen gezinshuisouders, de toenmalige (gezins)voogd en Cornerstones. Om de plaatsing goed te laten landen was de eerste zes weken na de plaatsing van de jeugdigen ook de matcher van Cornerstones betrokken. Daarnaast is er een gedragswetenschapper gekoppeld aan het gezinshuis. Zij heeft een coachende rol en is sparringpartner in de uitvoering van de zorg. De gedragswetenschapper bezoekt iedere drie weken het gezinshuis. Tussendoor heeft ze regelmatig telefonisch contact en leest ze mee in de rapportages. Ook de (gezins)voogd vertelt dat hij de jeugdigen eens in de drie weken ziet en/of spreekt.

Uit de gesprekken met gezinshuisouders, gedragswetenschapper en (gezins)voogd komt naar voren dat zij de jeugdigen en hun netwerk goed in beeld hebben. Alle betrokkenen kunnen hiervan diverse voorbeelden geven. Zo zijn voorgeschiedenis en problematiek van de jeugdigen bekend en is hun hulpverleden en dat van hun (biologische) ouders terug te lezen in de zorgplannen. Volgens de gezinshuisouders kun je de jeugdigen nooit los zien van hun biologische netwerk. Via verschillende initiatieven proberen zij daarom het contact tussen de jeugdigen en hun ouders te stimuleren en te faciliteren, bijvoorbeeld door ze uit te nodigen voor het verjaardagsfeestje van hun kinderen. De jeugdigen bezoeken hun (biologische) ouders met enige regelmaat.

“Gezinshuisouders doen er veel aan om het contact tussen de jeugdigen en hun (biologische) ouders te stimuleren. Zo hebben de gezinshuisouders de biologische ouders actief betrokken bij een goede doelen actie waar de kinderen mee bezig waren”.

hulpverlener

De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.

Gezinshuis Stippen en Sterren ligt in het landelijk gelegen Elp, een klein dorp in Drenthe. Bij de bouw van hun huis hebben gezinshuisouders bewust rekening gehouden met hun wens om een gezinshuis te beginnen. Daardoor is er voor de jeugdigen volop (speel-/leef-)ruimte om en rond het huis en is het huis zo ingericht dat er voldoende plek is om alle jeugdigen een eigen slaapkamer te geven. De woonruimte oogt huiselijk en de jeugdigen hebben hun slaapkamers naar eigen smaak mogen inrichten. Verder heeft de inspectie gezien dat er veel spel materiaal voor de jeugdigen in huis is en dat er aandacht is voor de brandveiligheid. De werkplaats van het aannemersbedrijf bevindt zich naast het huis. Overdag komt hier een wmo-cliënt die op basis van een PGB dagbesteding krijgt in de werkplaats. Gezinshuis en werkplaats zijn strikt gescheiden en de tuin is volledig omheind. In de tuin bevindt zich een kippenhok. Gezinshuisouders vertellen dat de jeugdigen wekelijks verschillende taken hebben zoals: tafel dekken, opruimen en het kippenhok schoonhouden en controleren op eieren.

De jeugdigen gaan naar school, zitten op sport en gaan over en weer bij vriendjes en vriendinnetjes spelen. De gedragswetenschapper en (gezins)voogd zijn positief over het gezinsgerichte en pedagogische klimaat bij Stippen en Sterren: gezinshuisouders bieden structuur, zijn duidelijk en proberen de jeugdigen een normale opvoeding te geven in een veilige omgeving. De voogd benoemt dat jeugdigen zich goed kunnen ontwikkelen bij Stippen en Sterren. Als voorbeeld noemt hij het gebruik van de methodiek 'words and pictures' die jeugdigen via woord en beeld uitleg geeft over ingrijpende gebeurtenissen in hun leven. Dit helpt bij de verwerking.

De gezinshuisouders en de gedragswetenschapper hebben de eerste periode van hun verblijf in het gezinshuis gebruikt voor het aanleren van vaardigheden bij de jeugdigen. Daarbij zijn afspraken gemaakt over het telefoon- en internetgebruik en zijn huisregels opgesteld. In enkele gevallen vond fysieke begrenzing plaats. Na de beginperiode lijken zowel de jeugdigen als de gezinshuisouders relatieve rust en stabiliteit te ervaren. Ook al zal het in sommige situaties nog nodig blijven om de jeugdigen te begrenzen, toch is de inspectie van mening dat gezinshuisouders zich meer kunnen inspannen om toepassing van dergelijke beperkende maatregelen te voorkomen. De inspectie heeft inmiddels begrepen dat dit onderwerp van gesprek is in de afstemming met de gedragswetenschapper en dat er meer aandacht zal zijn voor de inzet van preventieve (gespreks)technieken.

Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Veiligheid

Methodisch handelen

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1	Oordeel
 <p>Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.</p>	

Tijdens het gesprek met de inspectie laten de gezinshuisouders zien op welke wijze de veiligheid van de jeugdigen is afgewogen. Aan de hand van de Improve360-methodiek hebben gezinshuisouders de risico's van de jeugdigen samen met de gedragswetenschapper en de jeugdigen in kaart gebracht en vastgelegd in de cliëntdossiers. Protectieve- en risicofactoren zijn benoemd, gewogen en, indien nodig, uitgewerkt in doelen, onder andere op het gebied van seksuele ontwikkeling. Gezinshuisouders kunnen daarbij verschillende (onveilige) situaties benoemen waarin zij risico's hebben verminderd of de jeugdigen hebben geleerd hoe zij om kunnen gaan met bepaalde risico's.

Gezinshuisouders kennen de meldcode en handelen conform de code indien nodig. Ze kunnen een casus beschrijven waarin ze op basis van onderbuikgevoelens een start hebben gemaakt met de meldcode en dit hebben besproken met de voogd.

Norm 2.3	Oordeel
 <p>Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.</p>	

Het gezinshuis werkt zoals gezegd volgens de Improve360-methodiek van Cornerstones. De kern van deze methodiek vormt een dynamische leercirkel die de basis vormt voor de begeleiding van

de jeugdigen en het zorgplan. Binnen dit zogenaamde Improve360-speelveld is er aandacht voor alle leefgebieden van de jeugdigen, zoals gezond leven, veilig zijn, eigen keuze, dagelijks leven en vrije tijd. De gezinshuisouders laten de inspectie in de cliëntdossiers zien hoe de jeugdigen hierbij worden betrokken en een eigen aandeel leveren aan hun zorgplan. Het zorgplan is in de 'ik'-vorm geschreven en de zienswijze van de jeugdige komt nadrukkelijk aan de orde. Om de week, of eerder indien nodig, rapporteren de gezinshuisouders op de doelen of op specifieke activiteiten die zijn opgenomen in het systeem, dat hierin faciliteert. De uiteindelijke vaststelling van het zorgplan gebeurt door de gedragswetenschapper van Cornerstones.

“Gezinshuisouders zijn zeer zorgvuldig in het beschrijven van de situatie van de jeugdigen in de cliëntdossiers. Daardoor is de ontwikkeling van de jeugdigen goed te volgen. Dat komt de hulp ten goede”
inspecteur

Verder zag de inspectie in de cliëntdossiers dat de gestelde doelen haalbaar en concreet zijn. Doelen kunnen bijvoorbeeld gericht zijn op de geconstateerde risico's, maar ook op het stimuleren van contact met biologische ouders. In de (soms bijgestelde) doelen en de rapportages is de ontwikkeling van de jeugdigen goed zichtbaar.

In principe wordt er minimaal jaarlijks geëvalueerd in het bijzijn van gezinshuisouders, gedragswetenschapper, voogd, (biologische) ouders en als hij/zij dat wil, de jeugdige. In samenspraak met betrokkenen is er in eerste instantie echter voor gekozen om frequenter te evalueren. In het geval van de drie jeugdigen bij Stippen en Sterren vond de eerste evaluatie van de zorgplannen zes weken na plaatsing plaats. Nu de situatie wat meer gestabiliseerd is en de jeugdigen gewend zijn aan hun nieuwe thuis is het evaluatiemoment verder in de tijd.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.2	Oordeel
 De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.	

Gezinshuisouders hebben bij de start van hun gezinshuis bewust gekozen voor aansluiting bij een organisatie met ervaring in de ondersteuning van gezinshuizen. Hun keuze is gevallen op Cornerstones, deels vanwege het Improve360-concept, deels ook omdat je met andere gezinshuizen in regionale teams samenwerkt. In de praktijk betekent dit dat je elkaars vangnet bent, ervaringen met elkaar deelt en casuïstiek bespreekt. Daarnaast hebben beide gezinshuisouders regelmatig intervisie met de andere gezinshuisouders in hun team. Alle bij Cornerstones aangesloten gezinshuizen moeten voldoen aan de kwaliteitseisen van Cornerstones (op basis van de kwaliteitscriteria gezinshuizen) en zijn getoetst op basis van het Improve360 keurmerk. Ondersteuning van gezinshuisouders is een essentieel onderdeel van de hulp in gezinshuizen. Die wordt geleverd door een geregistreerde gedragswetenschapper van Cornerstones. Als hoofdaannemer is Cornerstones eindverantwoordelijke als het gaat om de kwaliteit van hulp bij Stippen en Sterren.

De gezinshuismoeder is een ervaren orthopedagoog en SKJ-geregistreerd zodat voldaan is aan de norm van verantwoorde werktoedeling. Gezinshuisvader is een mbo-geschoolde timmerman en neemt waar mogelijk deel aan ondersteuningsbijeenkomsten van Cornerstones. Aan de inspectie geeft hij aan dat hij zich aan het oriënteren is op een verkorte opleiding in de zorg. Beide gezinshuisouders hebben een actuele en geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

De opvang en begeleiding van de drie jeugdigen heeft de gezinshuisouders het eerste jaar veel energie en stress gekost. Uit de gesprekken die de inspectie met betrokkenen heeft gevoerd komt

naar voren dat dit invloed heeft gehad op de draagkracht van de gezinshuisouders. Met behulp van ondersteuning en begeleiding van de gedragswetenschapper en de (gezins)voogd lijken gezinshuisouders nu een betere balans te hebben gevonden in de zorg voor de jeugdigen en nemen ze af en toe meer tijd en ruimte voor zichzelf. Gezinshuisouders hoeven inmiddels minder vaak hulp in te roepen van de gedragswetenschapper en het aantal incidenten is substantieel gedaald.

Norm 3.3		Oordeel
	De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.	

Uit de gesprekken met gezinshuisouders, voogd en gedragswetenschapper blijkt dat gezinshuisouders een lerende houding hebben. De gezinshuisouders kunnen diverse voorbeelden geven van situaties waarin ze door feedback te vragen de hulp aan de jeugdigen proberen te verbeteren. De voogd en de gedragswetenschapper onderschrijven dit en geven aan dat gezinshuisouders hun zowel pro- als re-actief om advies en feedback vragen. De inspectie heeft verder gezien dat gezinshuisouders incidenten met de jeugdigen consequent en volgens afspraak in het registratiesysteem van Cornerstones vastleggen zodat eventuele trends zichtbaar worden. Op basis van trends in gedrag zetten gezinshuisouders verbetermaatregelen in. Het gebruik van de stoplichtmethode of traumabehandeling door een externe behandelaar zijn hier voorbeelden van. De gedragswetenschapper benoemt dat de jeugdigen actief betrokken worden bij het verbeteren van de geboden hulp. Zo neemt zij, voorafgaand aan de evaluatiegesprekken, vragenlijsten af bij de jeugdigen waarin zij hun gevoel van veiligheid kunnen aangeven en hun behoefte om de personen te zien die belangrijk voor hen zijn.

Norm 3.4		Oordeel
	De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.	

Volgens de gezinshuisouders krijgen de jeugdigen vier keer per jaar bezoek van een vertrouwenspersoon van Zorgbelang Drenthe. De gegevens van de vertrouwenspersoon zijn bekend bij de jeugdigen en staan voor hen zichtbaar op het planbord in de woonkamer.

Gezinshuisouders geven aan dat de jeugdigen of hun (biologische) ouders klachten altijd met hen of met de gedragswetenschapper van Cornerstones kunnen bespreken. Daarnaast heeft Cornerstones een klachtenregeling waarbij ouders en jeugdigen zich rechtstreeks tot een onafhankelijke klachtencommissie kunnen richten. De inspectie heeft gezien dat deze regeling voldoet aan de vereisten zoals de Jeugdwet die stelt aan een klachtenregeling.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Gezinshuis Stippen en Sterren uit op 5 april 2023. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Een gesprek met de twee gezinshuisouders.
- Gestructureerde interviews met:
 - De gedragswetenschapper van Cornerstones
 - De (gezins)voogd van de jeugdigen die in het gezinshuis verblijven.
- De check van twee dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van twee dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en –beoordelingen. Hierbij was een medewerker aanwezig. De inspecties hebben zelf de dossiers geselecteerd.
- Observaties van de leef- en verblijfruimten.
- Analyse van de volgende documenten:
 - Website Stippen en Sterren
 - Klachtenregeling Cornerstones

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl